

med, naar det blot dreier sig derom; men naar man seer hen til, at det gjælder om at uddanne hele Landets Almueffolelærere, saa antager jeg, at Enhver vil finde, at ligeoverfor dette store Spørgsmaal er et Pengebeløb af 2,000 Rd. af meget ringe Betydning. Det maa vel bemærkes, at, medens der paa den høiere Underviisning er — som vi jo vide — anvendt meget store Capitaler og vedvarende fra Statens Side gjøres meget store Offre, er der i Virkeligheden anvendt forholdsvis meget lidt paa Uddannelsen af Almueffolelærere, og jeg kan ikke see, at der er nogen Opfordring til at formindste de Beløb, som hidtil have været anvendte til dette Formaal, da jeg troer, at det er en temmelig almindelig Erfaring her i Landet, at disse Penge ere godt anvendte og efter Omstændighederne have baaret meget gode Frugter. Der blev af den ærede Ordfører anført som Bevæggrund hertil, at man ikke skulde ønske en for stærk Tilstrømning til Seminarierne; ja ganske vist, for lidt og for meget fordærver Alting, men efter min Erfaring, og saavidt jeg har Kjenndskab til, hvad der foregaaer omkring i Landet i denne Sag, troer jeg, at der er mere Grund til at frygte en for ringe Tilstrømning end en for stor. Jeg idetmindste har ikke oplevet, hørt eller erfaret, at der var Overslodighed af dygtige Kræfter i denne Retning; tværtimod, man seer rundt omkring i Landet Seminarister i meget ung Alder blive ansatte ved de offentlige Skoler, hvilket er et Vidnesbyrd om, at der ikke er noget meget stort Udvalg, og det er mig personlig bekjendt, at det endog paa sine Steder er meget vanskeligt at faae dygtige Kræfter, fordi der er saa faa at vælge imellem, da kun et Par Enkelte melde sig til den ledige Plads. Der er altsaa for Dieblisset ingen Grund til at frygte for, at der skulde blive en overdreven stærk Tilstrømning, og jeg tilstaaer, at jeg ikke seer nogen videre Fare deri, om der skulde blive uddannet nogle Seminarister flere, end der for Dieblisset behøves til at besætte Lærerpladser ved de offentlige Skoler med, idet de Overslodige jo ville kunne finde Anvendelse mange andre Steder som Privatlærere eller paa anden Maade, indtil de kunne faae Ansættelse ved de offentlige Skoler.

Dg vil man see omkring i Landet, hvorledes Forholdet er ved de offentlige Skoler, saa vil man finde, at der er ansat saare mange unge Mennesker som Lærere ved disse Skoler, hvilket afgiver et tilstrækkeligt Beviis for, at der ikke er nogen Overslod af Kræfter i denne Stilling. Saaledes er altsaa Forholdet, Saagen seet fra Almueffolernes Side, og forsaavidt vedkommer Folkeoplysningen. Men seer jeg dernæst hen til Seminaristerne selv, kan jeg ikke nægte, at jeg finder, at Forslaget strider aldeles imod min Følelse. Det store Antal af Seminaristerne rekruterer fra den meest ufornuende Almuesklasse. Det er langtfra fra Gaardmandsklassen, at Fleertallet af de fra Landet kommende Seminarister udgaaer; der udgaaer tværtimod et forholdsvis meget stort Antal fra Huusmandsklassen. Begavede, flinke Børn af Huusmandsklassen, som ikke have Formue nok til paa anden Maade at bryde sig en Bane og tilfredsstille deres opvalte Landsretning, have en særlig tilbøielighed til at gaae denne Vej; deres indskrænkede Naar tillade dem ikke at vende sig til den høiere Underviisning, og de søge da paa denne Maade at faae deres Gaver og Kræfter anvendte, de ere saa at sige ligefrem henviste til Seminarierne. Hertil kommer endnu, at Opholdet paa et Seminarium ikke paa den Maade, som det skeer ved Universitetet, er lettet ved Stipendier og andre offentlige Understøttelser; nei tværtimod, vil man undersøge Forholdet, saa vil man finde, at Opholdet paa et Seminarium er forbundet med saa store Offre i Forhold til det Udbytte, Eleverne kunne drage deraf, at man ikke kan sige, at Afgangen dertil er særligt lettet for dem. Jeg kan altsaa ikke paa nogen Maade see, at der enten i Spørgsmaalets almindelige Charakter eller i finantsiel Henseende har kunnet ligge nogen tilstrækkelig Besøttelse til at stille et Forslag som det foreliggende. Jeg har kun hørt een Grund angive, som jeg har kunnet finde nogen Sandhed i — idetmindste eftersom jeg har opfattet den — det er den, at de private Seminarier have Vanskelighed ved at konkurrere med Statsseminarierne, naar der ikke ved Statsseminarierne tages en meget stor Betaling for Underviisningen. Men jeg maa dog til-